

18. VII. 1962/769;

džema

SLOVANSKA KNJIZNICA

15 POST

IZREDNA IZDAJA ČASOPISA »LITOSTROJ«
GLASILA DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ

LETO I

LJUBLJANA, KONEC JUNIJA 1962

ŠTEVILKA 2

ŠTUDIJE ČASOV IZDELAVE IN PRAVILNE NORME SO POT K POVEČANI PRODUKTIVNOSTI

- Rezultati, ki jih dosega podjetje v zadnjih letih, dokazujejo pravilnost postavljenih ciljev in zamisli na notranjem in zunanjih tržiščih, hkrati pa potrjujejo, da mora podjetje po že prehojeni osnovni poti, v nadaljnjih letih napraviti še uspešnejše korake, ki pa bodo zahtevali od vsakega člana kolektiva več naporov, več smotrnega dela in najožjega sodelovanja.

Primerjava doseženega uspeha v letu 1961 nasproti letu 1960 nam kaže kljub neugodnemu asortimanu za instalirani strojni park v letu 1961, da je finančna realizacija porasla za 20,5 % in da smo povečali delovno silo za 14 %, vtem ko produktivnost v letu 1961 po osnovnem povprečnem kriteriju ni bistveno porasla.

Osnovni vzrok temu je že nakazana investicija delovne sile, ki ob prihodu in v prvih mesecih zaposlitve ni mogla dosegati višjih delovnih rezultatov, pač pa se bodo morali v letu 1962 ekonomsko-tehnični pokazatelji nujno izboljšati.

Če razen tega ugotavljamo še vplive, zakaj v produktivnosti v lanskem letu nismo dosegli znatnejšega porasta, moramo k temu dodati razen sprejema nove delovne sile tudi težave, ki jih je imelo podjetje z nabavo deviz za reprodukcijski material v III. in IV. četrtletju, kar dokazuje povečana nedovršena proizvodnja ob koncu leta in še vedno premajhna ekspektivnost pri opravljanju poslov, preveliki zastoji med posameznimi operacijami, premajhno izkoriščanje strojnega parka, rokovna kasnitev tehnične dokumentacije in ob koncu tudi še povsem upravičeno nezadovoljiva stopnja delovne discipline.

Ob kritičnem pregledu dejstev, ki so nas ovirala pri doseganju boljših rezultatov, so med objektivnimi le prihod nove delovne sile, ki je bil nujen glede na dvo-

izmensko delo, težave, ki smo jih imeli z devizami za reprodukcijski material, medtem ko za vse ostale vplive ne smemo najti opravičila, če zares vsi želimo, da bi podjetje napredovalo.

Ker pa je naš cilj vedno boljše poslovanje podjetja, ki naj bi se pokazalo predvsem v visoki produktivnosti, bi rad v osnovi najprej nakazal, kako in na kakšen način lahko zvišujemo produktivnost.

Osnovni izraz za produktivnost pove, da se poveča takrat, kadar v enoti časa ustvarjamo večjo količino, torej:

$$p = \frac{k}{t}$$

Pri tem je:

kg, komadih itd.),

k = količina proizvodnje v (t,

t = čas v (h, min., sek. itd.).

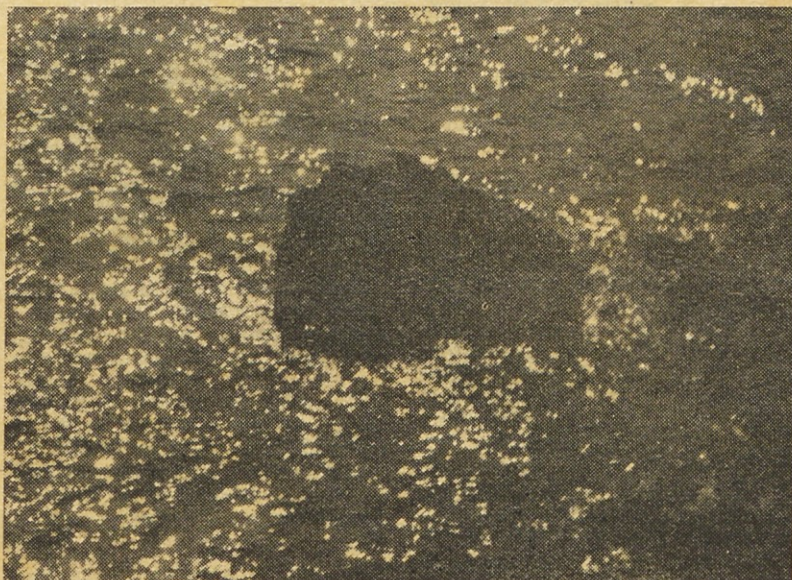
Z razširitvijo tega izraza z investicijami in stopnjo izkoriščanja kapacitet dobimo produktivnost v obliki:

$$p = \frac{k}{j} \cdot \frac{j}{k} \cdot \frac{k}{t}$$

Pri tem pomeni:

j = vrednost novih investicij,

k = stopnja izkoriščenosti kapacitet. Nadaljevanje na 2. str.

Razpenjeno morje že vabi...

Če jemljemo pojem produktivnosti v tej razširjeni obliki, nesporno ugotovimo, kako poraste produktivnost, in sicer:

1. s povečanjem proizvodnje,
2. s čim manjšim investiranjem,
3. s čim boljšim izkoriščanjem kapacitet,
4. s čim krajšimi časi izdelave.

Če so torej to dejstva, ki nam kažejo, kako in po kateri poti moramo kreniti, da bomo dosegli boljšo produktivnost in s tem povečanje produkcije, si oglejmo še načine, kako lahko to izvajamo.

Načini so v glavnem naslednji:

1. stimuliranje povečanega tempa dela in večjih naporov,
2. nove investicije,
3. študija časov izdelave s poenostavitvami dela in uvajanjem novih metod dela.

Kratka ocena teh načinov, ki jo izvajamo iz prej povedanega, ne bo težka.

Pri prvem načinu, ko z večjim stimuliranjem skušamo povečati tempo dela in večje napore, moramo ugotoviti, da je tak način v večini primerov bolj škodljiv kot koristen, posebno še, kadar gre za trajnejšo obliko.

Posledice obolenj delovne sile, posebno tiste, ki daje največje rezultate, so izredno težke za kolektive, ker obolenja povzročajo izpade, tako da za tisti čas ne dosegamo niti normalne količine proizvodnje.

Drugi način (nove investicije) nam že v pojmu produktivnosti kaže, da bo le-ta ob znatnejših investicijah močno padla, posebno še, če količina proizvodnje ne bo res znatno porasla. Druga slaba stran investiranja pa se kaže v pojmu rentabilnosti, kjer primerjamo količino oz. dohodek z vloženimi sredstvi. Pri večjem investiranju nam torej padeta produktivnost in rentabilnost podjetja, če dohodek zares znatno ne poraste.

Načina investiranja se bomo torej posluževali samo takrat, kadar bomo v veliki meri povečali proizvodnjo ob generalnih rekonstrukcijah.

Najuspešnejši način za dvig produktivnosti je tretji način, ker s pravilnimi tehničnimi časi izdelave, s poenostavitvami in uvajanjem boljših metod dela v zelo kratkem času in z minimalnimi sredstvi dosegamo zaželeno rezultate. Tu pa se srečamo s problemom časov izdelave, vprašanjem objektivnosti naših norm, nove tehnologije in poenostavitve pri delu, pri čemer lahko ugotovimo, da v pravilnem reševanju teh problemov in vprašanj nismo še uspeli napraviti kaj posebnega.

Prepričan sem, da izražam z željo po napredku podjetja mnenje večine kolektiva; ne smemo si namreč zapirati oči pred dejstvi, v katerih se skrivajo notranje rezerve, ki bi ob pravilnem anga-

žiranju in ob normalnih naporih lahko znatno povečale našo proizvodnjo. Problem časov izdelave in norm je prav sedaj, ko se podjetje uveljavlja na notranjem in še posebej na zunanem tržišču, postal tako pereč, da se ga bomo morali lotiti z vso resnostjo in energijo, če si hočemo zagotoviti pot naprej, ker bi stagnacija v sedanjem trenutku pomenila neizprosno padec v poslovanju podjetja. Ta problem je vezan na vse ostrejšo zahtevo tržišča po strogem spoštovanju pisanih dobavnih rokov in na zahtevo po kvaliteti.

Ker je nadaljnja pot k nujnemu zvišanju produktivnosti ozko povezana s pravilnimi časi izdelave in pravilnimi normami, si moramo, da ne bo nesporazumov, ogledati, kaj je čas izdelave in kaj je norma, ker marsikdo tega ne loči; zato se premnoži bojijo manjšega zasluga oziroma večjega napora, ob nepravilnih visokih presegih norm pa nepravilnega prejemanja nezasluznega plačila. Na dlani je, da bomo morali te zadeve pravilno in pravično rešiti in tako zagotoviti realnejšo bazo.

Oglejmo si sedaj po osnovnem izrazu, kaj je čas izdelave in kaj je norma.

Čas izdelave, bodisi samo neke operacije ali nekega dela, je prikazan v enačbi takole:

$$T = t_p + t_t + t_d$$

Zaradi jasnosti lahko ta izraz povemo z besedami takole:

Čas izdelave je vsota ali seštevek pripravljajno-ureditvenega časa t_p , tehnološkega časa t_t in dodatnega časa t_d .

Pri tem štejemo v pripravljajno-ureditveni čas vsa dela, ki so potrebna za pripravo delovnega mesta in stroja za določeno delo, kakor tudi čas, ki je potreben za čisto operacijo v delovnem postopku.

Dodatni čas pa je tisti, ki upošteva vse vplive okolice, organizacijske izgube, osebne potrebe, utrujenost zaradi težavnosti posla itd.

Če sedaj na osnovi te razčlenitve ugotovimo razliko med časom izdelave in normo, potem je:

a) Čisti čas izdelave vsota pripravljajno-ureditvenega časa in tehnološkega časa, torej

$$t_i = t_p + t_t$$

b) norma pa vsota čistega časa izdelave in dodatnega časa:

$$t_n = t_i + t_d = t_p + t_t + t_d$$

Iz gornjega torej sledi, da norma ni istovetna s časom izdelave, temveč da upošteva zraven tudi še tisti čas, ki dodatno zajema vse vplive, ki smo jih prej omenili.

Na takih realno postavljenih osnovah je potem normirani čas zares čas, v katerem človek z normalnimi napori, brez škode za svoje zdravje, v normalnem času lahko opravi neki posel. V normi so torej, kot je bilo že omenjeno, zajeti vsi vplivi, ki zaradi svoje negativnosti posel lahko podaljšajo ali skrajšajo.

Jasno pa je vsakomur, da v normo ne moremo zajemati, kar označujemo z delovno nedisciplino, ali posledic slabe organizacije dela!

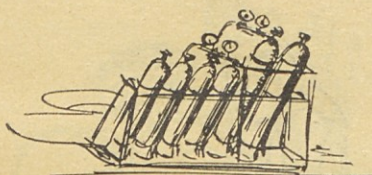
Iz postavke, kako je sestavljena norma, lahko po teh realnih pogledih sklepamo, kdaj in koliko se lahko pravilno postavljena tehnična norma presega. Norma lahko presegamo takrat, kadar spretno skušamo skrajševati pripravljajno-ureditvene ali drugačne čase. Tehnološki proces ni mogoče skrajševati drugače, kakor da spremenimo metodo dela, to je, če uvedemo nov način dela. V tem primeru pa se seveda me- nja tudi norma.

Če skušamo sedaj iz te perspektive bežno ocenjevati stanje časov izdelave pri nas in norme, moramo ugotoviti, da so le-te, posebno sedaj, zgrešile svoj namen in se spremenile v netehnične norme. Izvršena analiza kaže v prvem tromesečju letošnjega leta časovne presege norm v povprečju preko 22 %, finančne pa preko 35 %. Da preseganja norme za 200 % ni več, zares ne moremo smatrati za resno in napredno, ni menda treba še posebej naglašati.

Razen tega bi rad omenil glede norm še en problem, to je razmerje med takozvanimi tehničnimi in izkustvenimi normami. Podjetja ocenjujejo danes glede na njihovo stopnjo industrijskega razvoja med drugim tudi po tem, kakšno je razmerje med tehničnimi in izkustvenimi normami. Da mora biti število izkustvenih norm čim manjše, je za industrijsko razvito podjetje povsem razumljivo. Tudi tu bomo morali narediti korak dalje, saj to razmerje pri nas ni zadovoljivo.

Ob koncu bi rad še enkrat poudaril, da podjetje, glede na neizprosno gospodarskih zakonov, nima izbire v rešitvah svojega položaja in da mora zato od doseganih uspehov, ob večji angažiranosti nas vseh in vseh osnovnih sredstev, ki jih naša družba daje na razpolago, nujno preiti od kvantitativne na tako imenovano kvalitativno fazo razvoja, ki mora v bližnjih obdobjih do l. 1965 zagotoviti podjetju realizacijo 20 milijard dinarjev.

Tehnični direktor
inž. Vinko Čizman

MLADINCI LITOSTROJA NAJBOLJŠI

Občinski komite LMS Šiška je priredil zaključno proslavo v počastitev tedna mladosti in 70-letnice rojstva maršala Tita. V polni dvorani Ljuba Šercerja v Zg. Šiški so se zbrali mladinci, ki so prisostvovali kulturno zabavni prireditvi in razdelitvi nagrad najboljšim mladinskim aktivom občine v športnih tekmovanjih in kulturno zabavnih prireditvah »Spoznavajmo se med seboj«.

Mladinci Litostroja so osvojili prva mesta v šahu, rokometu, odbojki in namiznem tenisu. Za osvojena prva in druga mesta so prejeli praktična darila in prehodni pokal Občinskega komiteja LMS Šiška.

NAMESTO OCENJEVANJA — PREPIR

Komisija za kulturno prosvetno delo pri Obk — LMS Šiška je ocenjevala kulturne zabavne prireditve z naslovom: Spoznavajmo se med seboj! Na sestanek so povabili tudi predstavnike mladinskega aktiva, da bi izvedeli rezultate. Komisija je ocenila vse sodelujoče in prebrala razvrstitve posameznih mladinskih aktivov. Prvo mesto so dodelili Zavodu za glasbeno vzgojo, ki je imel enoličen program, drugo mesto so dodelili V. gimnaziji Šentvid, tretje mladincem tovarne Rašica, ki so prikazali svoje najnovejše modne modele, 4. in 5. mesto so dodelili Litostroju in Pivovarni Union itd.

Po tej razvrstitvi in ocenjevanju so se začeli prepirati, zakaj so v tem aktivu dobili tako visoko oceno za obisk, ko je v resnici referat za kulturno-prosvetno delo pobral vstopnice 15 minut pozneje. Pritoževali so se, da komisija ni pravična. Končni vrstni red še ni določen, ker je občinski komite razveljavil delo komisije in bodo skupno poskušali ponovno razvrstiti mladinske aktivne z realnejšo oceno. Sprašujemo se, mar komisija pri Občinskem komiteju LMS Šiška ni sposobna realno razvrstiti nastopajočih z enotnim odnosom ocenjevanja do vseh aktivov in čemu dovolj, da namesto pravilne razvrstitve nastane prepir med zastopniki posameznih mladinskih aktivov.

ZAKLJUČEK VEČERNE POLITIČNE ŠOLE

Devet mladincev Litostroja je končalo petmesečni pouk večerne politične šole, ki jo je organiziral občinski komite ZK Šiška.

SPREMILI SMO ŠTAFETO MLADOSTI

Mladinci Litostroja so prenesli štafeto palico za 70. rojstni dan maršala Tita od tovarne dekorativnih tkanin do Obk-Šiška, kjer so jo sprejeli mladinci Ljubljana-Transporta. Skupno z gojenci vojne akademije je pri teku sodelovalo 70 mladincev.

SPREMEMBE V TOVARNISKEM KOMITEJU MLADINE

Na seji tovarniškega komiteja so zaradi odhoda nekaterih mladincev v JLA ter neaktivnosti posameznikov izvedli nekatere kadrovske spremembe.

PREDAVANJA BOMO DOPOLNILI Z IZLETI

Odbor KMP je sestavil program dela za drugo četrtletje, ki ga je vskladil z novimi oblikami dela. Delo je razdeljeno po interesnih skupinah, ki obravnavajo posamezne probleme, ki precej pripomorejo k strokovnemu izobraževanju mladine. Uspešno izvedeno predavanje bodo dopolnili s strokovnimi izleti.

OBISKALI SO SATURNUS

Mladinci materialnega biroja in pločevinarne so obiskali tovarno Saturnus, pripravljajo pa ekskurzijo v kartonažno tovarno. Na mladinskem sestanku so se pogovarjali o organizacijskih vprašanjih.

SLABO SODELOVANJE

V mladinskem aktivu modelne mizarne delo članov ni zadovoljivo, predvsem zaradi slabega vodstva in premajhnega sodelovanja z ostalimi aktivimi in organi delavskega samoupravljanja. Mladinci trdijo, da so prezaposleni in nimajo dovolj časa za organizacijska dela. Mnenja smo, da ni tako hudo in da bi morali poiskati primeren čas za mladinske sestanke in izpolnjevanje nalog. TK LMS jim bo moral nuditi več pomoči in jih vključiti v aktivno delo.

SPOZNAJMO SE MED SEBOJ

TK LMS Litostroja je priredil kulturno-zabavno prireditev »Spoznavajmo se med seboj« v prostorih delavske restavracije Litostroj. Nastopili so mladinci-godbeniki, recitatorji, pevci in komik. Kulturno zabavni program je spremljalo nad 500 mladincev in

članov delovnega kolektiva. Zanimanje zanj je bilo izredno veliko in zato si jih želimo v bodoče še več. Po končanem programu je bil mladinski ples.

MLADINSKI IZLET V DOLENJSKE TOPLICE IN OTOČEC

Komisija za idejno-politično vzgojo pri TK LMS Litostroj je priredila udeležencem seminarja za mlade aktiviste izlet v Dolenjske Toplice in Otočec. Ogledati so si okolico, se kopali in po kosilu nadaljevali pot v Otočec, kjer so se zabavali ob spremljavi harmonike do večera.

POHOD MLADINSKE PARTIZANSKE PATRULJE

Mladinska organizacija Litostroja je organizirala v počastitev prvega maja in dneva mladosti pohod mladinske partizanske patrulje, da bi si ogledali kraje, v katerih so bile med vojno borbe Šlandrove in Prešernove brigade. Mladinci so šli po poti: Podutik—Katarina—Ožbalt—Poljane—Polhov Gradec—Dobrava—Bokalce—Vrhovci—Vič in ob Večni poti do Litostroja. Na pohodu je patrulja obiskala grobove padlih borcev in ostale zgodovinske znamenitosti. V krajih, kjer se je patrulja mudila, so jo ljudje pristrčno pozdravili in spremljali skoz vas. Pohoda so se udeležili F. Frelih, J. Kavaš, F. Pavlič, Š. Grej, J. Kralj, in Š. Hren. Udeležence pohoda smo svečano pozdravili na kulturno zabavni prireditvi Spoznavajmo se med seboj!

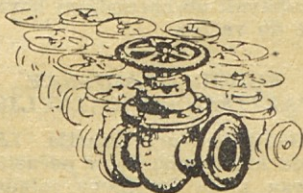
Udeleženci pohoda

USPEŠEN ZAKLJUČEK SOLE ZA ŽIVLJENJE

S temo Družina некоč in danes je komisija za idejno-politično vzgojo pri tovarniškem komiteju mladine zaključila vrsto predavanj Sole za življenje, ki so bila zelo zadovoljivo obiskana, s povprečjem nad 90 mladincev na predavanju. Predavali so predavatelji Ljudske univerze in nekateri člani delovnega kolektiva.

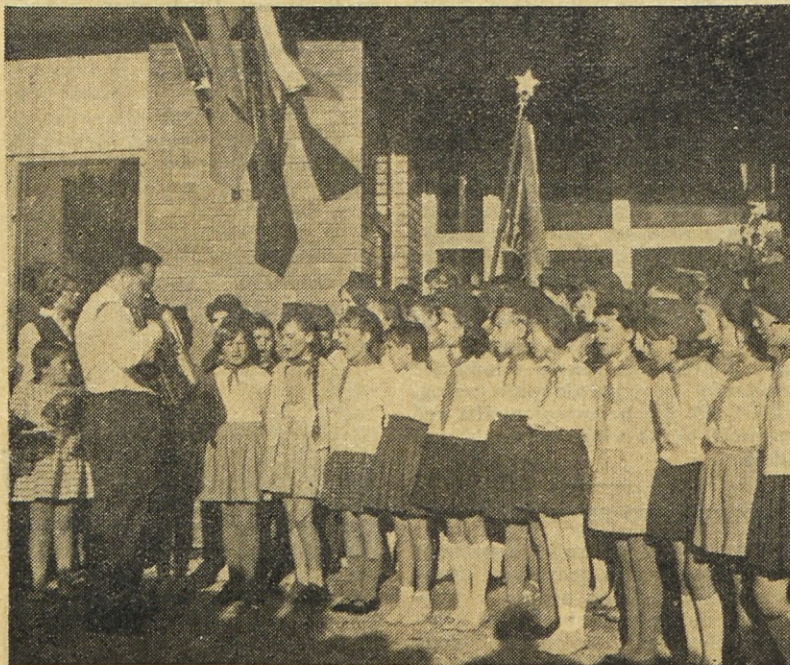
ZAKLJUČEN SEMINAR ZA MLADE AKTIVISTE

Sedemindvajset mladincev iz vseh mladinskih aktivov podjetja je končalo dvomesečni seminar za mlade aktiviste. Od teh pričakuje tovarniški komitej pomoč in uspešno sodelovanje z mladinskimi aktivimi v posameznih obratih.

TRADICIONALNI PETEROBOJ V KRANJU

Predstavniki LMS Litostroja in Iskre iz Kranja so na vrsti za organizacijo tradicionalnega peterboja med železarno Jesenice, Štore, Ravne na Koroškem, Iskre in Litostroja. Za letošnje leto so to organizacijo prepustili Iskri, a v letu 1963 bo organizator Litostroj. 30. junija in 1. julija se bodo pomerili mladinci v šahu, namiznem tenisu, odbojki in nogometu.

Svečanost ob otvoritvi novega otroškega vrtca na našem terenu

ZA BOLJŠE SODELOVANJE

Odbor KMP je imel svojo redno sejo, na katero je povabil vse predsednike mladinskih aktivov, da bi se pogovorili o sodelovanju mladine v samoupravnih in političnih organih. Posebno so poudarili, da morajo člani organizacij povabiti poleg ostalih članov predstavnike mladine, da bi bili seznanjeni z delom posameznih odborov v družbenih organih.

PROUČILI SO VII. KONGRES LMS

Tovarniški komitej je razvrstil mladinske aktivne, ki bodo skupno predelali gradivo VII. kongresa LMS. Metalurški obrati so deloma obravnavali tudi Titov govor v Splitu.

ZANIMANJE MLADINCEV ZA NOVA NAROČILA

Mladinci livarne jeklene litine so pripravili proizvodno konferenco, na kateri je šef obrata inž. Legat govoril o planu proizvodnje, izpolnjevanju planskih nalog, izmečku, o bodočem delu in odgovarjal na vprašanja o našem izvozu.

VEČ SAMOINICIATIVE

Mladinci že več časa niso imeli mladinskega sestanka, na katerem bi se pogovorili o delu aktivov ter proizvodnji v prvem četrtletju. Preveč se zanašajo na deio vodstva aktivov, ki mu pa ne nudijo dovolj pomoči niti glede redne udeležbe na sestankih niti s svojimi pripombami. Udeležba na sestanku je bila daleč pod povprečjem, kar je rezultat nezainteresiranosti mladincev.

OBISKALA NAS JE SVOBODNA AVSTRIJSKA MLADINA

V aprilu so si ogledali naše podjetje mladinci Svobodne avstrijske mladine, člani mladinske sekcije KP Avstrije. Skupina 35 mladincev je gost Zveze prijateljev mladine Slovenije. Zanimali so se za način proizvodnje, za sodelovanje mladine v samoupravnih organih in za uveljavljanje našega podjetja na svetovnem trgu.

LITOSTROJ I. PRED »RAŠICO«

Sredi aprila so se pomerili najboljši mladinci-strelci iz vseh mladinskih aktivov občine Šiška. Prvo mesto so osvojili mladinci Litostroja I pred »Rašico«. Litostroj II je zasedel 6., III 9., IV 14. mesto. Na tekmovanju je sodelovalo 15 od 25 prijavljenih ekip.

OGLEDALI SO SI PIVOVARNO UNION

Člani KMP Litostroja so si pred kratkim ogledali pivovarno Union. Predstavniki mladine so jih popeljali skozi vse obrate in jim razkazali celotni potek proizvodnje piva. Predvsem jih je zanimal tehnološki proces proizvodnje. Po ogledu vseh oddelkov so se zbrali v mladinski sobi ob kozarcih piva in se pogovarjali o delu mladine. Zanimali so se za plače, sodelovanje mladincev v samoupravnih organih, težavah pri delu in o drugih stvareh. Po končanem razgovoru so povabili mladince pivovarne Union na ogled našega podjetja in izrekli željo po aktivnejšem sodelovanju med mladinskimi aktivimi.

TOVARIŠ JESENŠEK O NAČINU NORMIRANJA

Klub mladih proizvajavcev Litostroja je priredil zanimivo predavanje o načinu normiranja. Predaval je tovariš Jesenšek, ki je nazorno seznanil mlade proizvajavce z načinom normiranja. Predavanje je poslušalo samo okoli 40 mladincev, kar ni opravičljivo za tako zanimivo temo.

POTROŠNIŠKI SVETI ŠE VEDNO NE DELUJEJO ZADOVOLJIVO

Delo tržne inšpekcije v letu 1961

Tržna inšpekcija ObLO Ljubljana-Siška je med drugim izvršila lani na vseh področjih gospodarske dejavnosti 257 pregledov, ki so bili izvršeni pretežno s sodelovanjem sanitarne in delno tudi veterinarske inšpekcije. Za ugotovljene nepravilnosti ali pomanjkljivosti je bilo v teku upravnega postopka vloženo proti gospodarskim organizacijam, njihovim odgovornim osebam in posameznikom 91 prijav.

Na področju trgovine so bili izvršeni predvsem kontrolni pregledi v živilski stroki glede kvalitete živil, nadalje glede sanitarno-tehničnega stanja trgovskih poslovalnic, pravičnega označevanja cen, pravične prodaje mesa in mesnih izdelkov ter inventur ob zaključku poslovnega leta podjetij.

Organi tržne inšpekcije so tudi ugotovili, da potrošniški sveti in organi družbene kontrole niso s svojim delom pokazali v zadostni meri tistih rezultatov, katere smo od njih pričakovali, kar je v prvi vrsti vzrok za premajhno sodelovanje njihovih članov.

Sistem kontrole v gostinskih obratih je predvsem temeljil na odstranjevanju sanitarno-tehničnih pomanjkljivosti. Pred nastopom turistične sezone so bili pregledani vsi gostinski obrati.

Tudi obrtništvu in to družbenemu in zasebnemu sektorju je posvetila tržna inšpekcija pozornost. V zasebnem sektorju je bilo ugotovljenih precej primerov sušmarstva in so bili storilci javljeni okrajnemu sodniku za prekrške.

S-c

Naši občani na zatožni klopi

Prekrški v občini

Iz poročila sodnika za prekrške za leto 1961 je razvidno, da so se prekrški povečali. V letu 1960 je bilo 3464 zadev v postopku, v letu 1961 pa že 4002.

Največ prekrškov, t. j. več kot tri četrtine vseh, je bilo cestno-prometnih prekrškov. Občani še vedno ne upoštevajo stalnih opominov, da ni dovoljena vožnja s kolesom brez luči ali v vinjenem stanju, da se pri vožnji ne sme izsiljevati prednost, da ni dovoljena vožnja brez voznškega dovoljenja itd.

Tudi prekrški zoper javni red in mir so bili precej številni, kot n. pr. razgrajanje po gostilnah in cestah, prepiri doma itd., vendar manj kot v letu 1960; precej so k temu prispevali poravnalni sveti.

Gozdni prekrški so se občutno povečali; medtem ko je bilo v le-

tu 1962 že 53 prijav teh prekrškov, je bil v letu 1961 samo eden.

Obrtnih prekrškov je bilo 32; zoper posamezne gostinske in druge odgovorne osebe pa je bilo več predlogov sanitarne in tržne inšpekcije.

Kaznovalna politika je bila v letu 1961 poostrena. Medtem ko je bilo v letu 1960 izrečenih denarnih kazni v znesku 1.700.000 dinarjev, in zaporne kazni za 55 primerov v skupnem trajanju 1.111 dni, je bilo v letu 1961 denarnih kazni v znesku 5.800.000 din, zaporne kazni pa za 42 primerov v trajanju 768 dni.

Pri odmeri kazni vsakemu posamezniku so po veljavnih predpisih vedno upoštevali premoženjsko stanje obdolženca, ali je bil kršitelj že predkaznovan in druge olajševalne in obtežilne okoliščine.

S-c

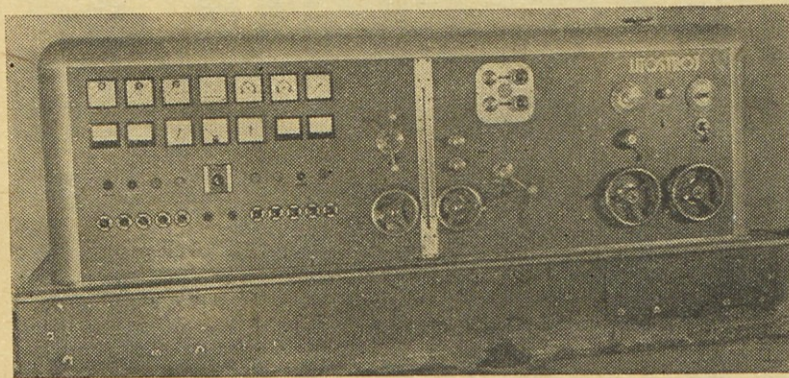
Poletje v Piranu

V štirih dnevih hišo

Nekateri strokovnjaki v ZDA menijo, da je z uvedbo papirja nastopila v gradnji hiš nova doba. Prvo tako hišo so postavili pred nekaj meseci v Long Islandu v Združenih državah Amerike. Očividci trdijo, da tej hiši iz papirja ne škodujeta niti dež niti veter in da je enakovredna hiši iz lesa. Prav vse, od temeljev do strehe, je izdelano iz posebnega impregniranega papirja, ki ga ni moč zažgati. Hiša, ki jo postavijo trije delavci v štirih dnevih, meri 12×6 m. V njej pa so spalnica, dnevna soba, kuhinja in kopalnica.

ZA AVTOMATIZACIJO JE POTREBNO MNOGO INSTRUMENTOV

Industrijski razvoj nenehno terja uvajanje novih oblik v procesu proizvodnje. Kjer je le mogoče, bo treba v okviru razpoložljivih sredstev čedalje bolj uporabljati sredstva za avtomatizacijo delovnih procesov. Ta razvoj pa bo moral biti organski, t. j. popolna avtomatizacija bo lahko sledila šele na podlagi izkušenj, pridobljenih pri uvajanju delne avtomatizacije; samo tako se bomo lahko izognili neuspehom in nesorazmernim stroškom, ki jih neuspehi prinašajo s seboj.

Avtomatski regulator, izdelek Litostroja

V fazi delne oziroma male avtomatizacije, kakor jo nekateri imenujejo, lahko uporabimo naslednja sredstva:

- mehanske elemente za spanjanje, omejevanje in reduciranje ali povečevanje obratov strojev;
- merilne zapisujoče instrumente, ki merijo pritiske, količine, temperature, število obratov, položaj predmetov v obdelavi, sestavino snovi v procesu proizvodnje;

Zakaj ne poskusijo izdelati take hiše, ki jo postaviš v štirih dneh za sorazmerno majhen denar, tudi naši evropski strokovnjaki? Ali ni morda odgovor v tem, da noben urbanist ni sam čakal na stanovanje celo desetletje in še več?

- upravljalne elemente, električne, hidravlične, pnevmatske;
- pogonske motorje in izvršilne organe vseh vrst;
- črpalke vseh vrst;
- elemente pretvarjanja vrednosti;
- kopirne naprave — eno-, dvo-, in trokoordinatne in
- naprave za daljinsko prenašanje kontrolnih in impulznih elementov avtomatizirane proizvodnje.

Naša sidra

Izotopi prodirajo tudi v našo industrijo

Pri kontroli polproizvodov in končnih proizvodov omogoča uporaba radioaktivnih izotopov v industriji med drugim tudi čedalje boljše kvaliteto, povečanje produktivnosti dela in manjši izmet.

V Jugoslaviji je doslej okoli 60 podjetij uvedlo uporabo radioaktivnih izotopov, toda zelo majhno je še število podjetij, ki uporabljajo izotope kot sredstvo kon-

v ostalih podjetjih, bi se prihranki povzpeli celo na 20 milijard letno.

Največje HE na zahodni polobli

Kdo še ni slišal o Niagarskih slapovih, ki so med najlepšimi in največjimi na svetu? Manj znano pa je zaenkrat, da tam že tri leta grade noč in dan na gradbišču, dolgem 10 km, eno največjih hidrocentral na svetu. Deset tisoč ljudi, delavcev in strokovnjakov, in tisoči strojev so vpreženi v to, da zagotovijo 2.190 MW dodatne električne energije ameriškemu gospodarstvu. Izkopali in razstrelili bodo milijone in milijone kubicov zemlje in skalovja. Prav tako v milijone gredo številke, ki označujejo količino vgrajenega betona, jekla in ostalega materiala. Ko bo centrala dograjena in opremljena v celoti, se bo v njej vrtelo 25 agregatov. Ti agregati bodo izkoriščali 94,2 m padca vode, ki bo prihajala skozi 6.400 metrov dolg predor. Kako velik je ta predor, nam pove to, da bo skozenj preteklo vsako sekundo kar 2.400 kubičnih metrov vode.

Vso opremo za hidroelektrarno so naložili na kakih 450 tovornih vagonov. Za samo vgradnjo strojne opreme pa so postavili največji mostni žerjav na svetu, saj je sposoben dvigniti do 1.000 ton težka bremena.

Tej orjaški hidroelektrarni, največji na zapadni polobli, je ime »Robert Moses«.

trole proizvodov. Strokovnjaki so mnenja, da bi skoraj 300 industrijskih podjetij moglo uvesti uporabo radioaktivnih izotopov v svoji proizvodnji. Nekateri ocenjuje pravijo, da so bili samo leta 1959 doseženi z uporabo radioaktivnih izotopov v naši industriji prihranki v znesku približno treh milijard dinarjev. Če pa bi razširili uporabo radioaktivnih izotopov v procesu proizvodnje še

Dežele, v katere izvažamo

Indija — ogromna dežela, ki jo poznamo še iz pravljic, iz otroških let. Dežela bajnega bogastva, dežela čudovitih noči, z biseri posutih plesavk, domovina eksotike, slonov, tigrov in ljubavnega napoja.

Indija — dežela bede, umazanije, stotin verskih sekt, dežela umazanih brlogov, v katerih stanujejo ljudje.

Pisali bomo o Indiji, ki se kljub svojim bajnim bogastvom v rokah maharadž dviga iz zaostalosti, v katero jo je pahnili angleški kolonializem. Indija meri 3 milijone 288.000 kvadratnih kilometrov. Na tej površini živi 400 milijonov prebivalcev. Ponekod živi tudi 500 prebivalcev na en kvadratni kilometer. Več kot 80 odstotkov prebivalcev se ukvarja s kmetijstvom (v Jugoslaviji 49 odstotkov). Njihovo kmetijstvo je tesno povezano z namakanjem. Potrebujejo ogromno vodnih črpalk in hidroelektrarn za njihov pogon. Že zdaj ima Indija 132.000 kilometrov kanalov za namakanje zemljišč. Svoje gospodarstvo ureja s petletnimi plani. Posebno pospešujejo razvoj jeklarn (glej reportažo inž. Marka Kosa — Od Rima do Kalkute — jeklolivarske energije). Kljub tem naporom in ogromnemu razvoju gospodarstva pa znaša narodni dohodek na nji-

hovega prebivalca le 70 dolarjev na leto (pri nas znaša zdaj 300, leta 1965 pa bo znašal približno 700).

Stane Ropotar: Barje

Indijska kultura je prastara. Takrat, ko so se v Evropi potikala še divja nomadska in barska plemena, ki so prebivala na prostem in v brlogih, je imela Indija že cvetoča mesta s hišami,

v katerih je iz srebrnih vodovodnih cevi tekla voda, imeli so že svojo pisavo — sanskrt, arhitekturo, filozofijo in predvsem visoko razvito kulturo.

Ker ima Litostroj z Indijo živahne gospodarske stike, smo se odločili, da bomo našim bralcem

posredovali drobcen-delček njihove kulture. Objavljamo pesem — Kalidase. Milan Štante

O blaženosti

in sreči

O blagor mu, ki pije med
iz usten ljubeče žene,
ki lahno na grudih mu leži
in razpuščenih in razmršenih las,
z očmi, ki so od truda se priprle,
razgretih lic, ki drobni biseri potu
na njih vise od burne ljubavne
igre.

Od sreče blažen je, kdor truden
počiva

po uživanju ljubezni na dehtelih,
žefranastih, kipečih grudih drage
in noč v naročju njenem preživi,
ko rahel spanec mu zatisne veke.

Milan Štante pri predsedniku Indijske republike Rajandri Prasadu s skupino mladih Evropejcev in Indijcev

V KMP je bilo zanimivo predavanje o Indiji

V mesecu maju smo imeli v klubu mladih proizvajavcev zanimivo predavanje O industriji in življenju v Indiji. Na predavanju smo se seznanili z nekaterimi zanimivimi vprašanji te dežele, v katero Litostroj uspešno pošilja svoje izdelke. Predaval je član našega kolektiva Milan Štante, ki je bil več let v Indiji.

MED dvema ŠTEVILKAMA

LETO I

KONEC JUNIJA 1962

ŠTEVILKA 2

LITOSTROJSKA SERVISNA SLUŽBA V INDIJI

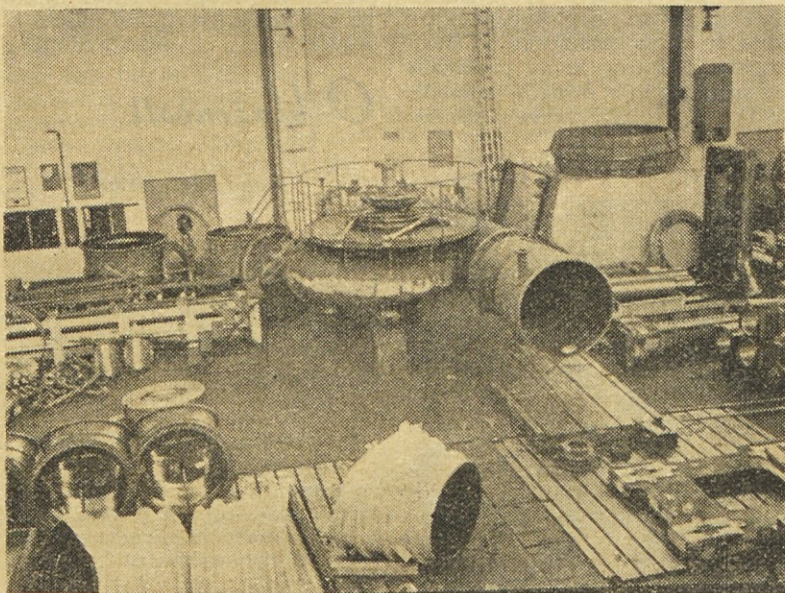
Naše podjetje bo v kratkem ustanovilo v Indiji prvo servisno delavnico. Za ustanovitev smo se odločili zaradi številnih objektov, ki smo jih dobavili in jih še dobavljamo tej državi. Vodja servisne delavnice, ki ga bo določilo vodstvo podjetja, bo nadzoroval naše stroje, ki smo jih postavili v Aziji.

LITOSTROJSKO PREDSTAVNIŠTVO V DÜSSELDORFU

Za tesnejše trgovinske stike z zahodnoevropskimi državami, ki imajo večinoma trdne valute, bo naše podjetje odprlo v Zahodni Nemčiji, v Düsseldorfu, novo predstavništvo.

LITOSTROJSKA TRGOVINA V LJUBLJANI

V Ljubljani bo Litostroj odprl trgovino, v kateri bodo prodajali naše proizvode. Kupci bodo imeli v njej možnost kupiti naše proizvode tudi na kredit. Otvoritev nove trgovine pomeni za našo prodajno službo eno izmed elastičnejših oblik trgovanja.

Hidroelektrarna Tis Abbai v naši montažni dvorani

PRIPRAVE NA KOLEKTIVNI DOPUST

Pred kratkim so se zbrali člani sindikalnega odbora livarne jeklene litine, da bi se pogovorili o bodočem delu v obratu. Obravnavali so tudi vprašanje kolektivnega dopusta v počitniških domovih podjetja in o sindikalnem izletu. Posebno pozornost so posvetili tudi letovanju predšolskih otrok, ki bodo v predsezoni letovali v počitniškem domu v Fiesl. Sindikalna podružnica obrata ima možnost prevoziti 1.200 km za izlete. Da bi jih čim boljše izkoristili, so postavili posebne komisije, ki bodo pripravile program potovanja. Tročlanska

komisija bo izdelala program dela sindikalne podružnice obrata za vse leto.

Na pravilni poti

Člani ZK livarne jeklene litine so imeli svoj redni sestanek, na katerem so obravnavali predvsem vprašanja naše gospodarske politike. Po živahni razpravi o delu v naši organizaciji je član tovarniškega komiteja ZK Stane Vogelnik poudaril, da smo komunisti tega obrata na pravilni poti.

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5000 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posamezni številki v prodaji 20 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP — »Primorski tisk« v Kopru

Imejmo boljši odnos do žerjavovodij

Vedno in povsod se govori o medsebojnih odnosih in o človekovi srčni kulturi, sodim pa, da je to najbolj potrebno na delovnem mestu in v njegovi okolici.

Zaposlen sem kot žerjavovodja že vrsto let in sem imel v tem času pri delu mnogo izkušenj, saj sem delal z različnimi ljudmi. Seveda je tudi naše delo povezano z neposredno proizvodnjo, zato je tudi dolžnost vsakega, da čim več in čim vestneje prispeva svoj delež naši skupnosti. Žerjavovodsko delo je zelo odgovorno, saj skoraj vsi tisti, s katerimi delam, delajo na normo.

Često pa se zgodi, da tisti delavci, ki ne delajo na normo, hočejo biti na vrsti prvi. Če jim to ne uspe, žalijo, zmerjajo in tudi nekulturno preklinjajo žerjavovodja.

Prepogosto se tudi zgodi, da nekateri zelo slabo prevežejo bremena in nočejo podkladati ostre robove z gumo. Včasih pa uporabijo zelo strgana privezna sredstva. Če takega nevestnega delavca žerjavovodja opozori, se navadno zgodi, da ta kar iztrese kletvice na žerjavovodja.

Na vsakem žerjavu je tudi zvočnik, ki opozarja, naj se ljudje izpod žerjava umaknejo. Kljub temu, da žerjavovodja čisto zvonijo, se nekateri marsikdaj namenoma ne umaknejo. Želeli bi, da bi bil na znak pozoren vsak, če je stalno ali pa slučajno v obratih, kjer so žerjavi. Še na dve stvari je treba opozoriti predvsem mlade delavce. Ti naj se ne obešajo na privezana bremena ali žerjavni kavelji, ker nesreča ne počiva. Opozarjam še tiste, ki kličejo žerjav, ko imajo stroj še vključen in kovinski kos še vpet.

Ne trdim, da smo žerjavovodje brez napak, toda čudno je le to, da vsakdo naše vidi, svojih pa ne. Delajmo složno, le to bo v korist nas vseh. Verjemite, da vsak žerjavovodja z veseljem dela takrat, ko mu da delavec z roko znak, kaj želi in nanj ne vpije. Po opravljenem delu pa naj mu privošči vsaj nasmeh.

Žerjavovodja